

Vekslende intensitet

Av Nora Joung

Versus en

Jørleif Uthaug, Tor Jørgen van Eijk

Kuratert av Bjørn Hatterud og Per-Gunnar Eeg-Tverbakk

Trafo Kunsthall, Asker
21. mai - 26. juni 2016

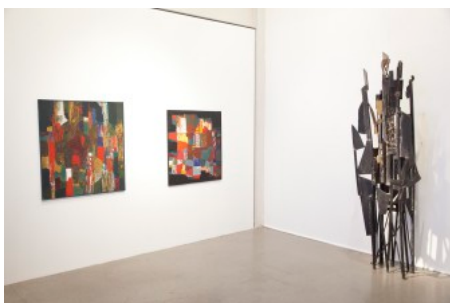

Jørleif Uthaug / Tor Jørgen van Eijk, *Versus en*, installasjonsbilde fra Trafo Kunsthall, 2016. Foto: Jens Hamran, Trafo Kunsthall.

Det norske kunståret har vært preget av at eldre, i enkelte tilfeller oversette kunstnerskap hentes fram i lyset. Formalisme er heller ikke utdigg. Interesse for iboende materialkvaliteter og ditto begrensinger er for lengst for etablert tendens å regnes, likeså dialogformatet hvor to kunstnerskap helt konkret skal belyse og informere hverandre innenfor rammene av én utstilling.

Den agonistisk titulerte *Versus en* innfrir på alle disse punktene. Utstillingen inngår i en serie, kuratert av Per Gunnar Eeg-Tverbakk og Bjørn Hatterud, som har kombinerings av kunstnerskap på tvers av generasjoner som premiss. I *Versus en* møtes medieorientert videokunst og modernistisk skulptur og maleri av henholdsvis Tor Jørgen van Eijk og avdøde Jørleif Uthaug.

Van Eijks kunstnerskap er viet videomediet, og forbindes gjerne med avbildinger av kroppslige grenseerfaringer: I *My apologies* (2000) fyller kunstnerens hode billedfeltet gjennom videoens 11 minutter mens et barberblad brukes til å skjære snitt i ansiktshuden. I hektiske *Untitled videocollage # 2* (2004) monteres burliske festscener og hypnotiske panoreringer med operasjonsvideoer hvor kunstneren lar seg sterilisere. I *Versus en* finner man ingen slike kroppsmodifikasjoner, men verkene er likevel merket av van Eijks umiskjennelige, og ofte vellykkede, balansering mellom eksess og negasjon, samt hans inngående kjennskap til videomediet, både teknisk og historisk.

Arbeider av Jørleif Uthaug, fra Jørleif Uthaug / Tor Jørgen van Eijk, *Versus en*, 2016. Foto: Jens Hamran, Trafo Kunsthall.

I utstillingsrommet Kuben finner vi foruten van Eijks maleriske *Raw # 4* og *# 5* (2008) – vist på industrielle LCD-skjermer – Uthaug's udaterte jernskulptur *Katedral*, samt fire pastose og kulørsterke malerier. Motivene ligner noen kunstneren stilte ut i Newcastle i 1964, som visstnok var skåret ut av et 100 kvadratmeter stort maleri. Uthaug var ikke fremmed for det monumentale, hverken i sine mange offentlige utsmykninger eller som maler. Selv om tanken på en slik idiosynkratisk, megaloman Uthaug er

forlokkende, minner de fire bildene sterkt om annet maleri fra samme periode, slik at de nærmest framstår som et tidstypisk sjangermaleri, museale og ufarliggjort. En selvsikker kunstner som Uthaug ville tålt en mer utfordrende henging, som kunne ha aktivert dette historisk baktunge materialet.

Uthaug's stridige jernskulpturer fra 60- og 70-tallet stiller tallrike i Prosjektrummet, oppstilt på en lav, scenelignende plattform. Midt imot vises van Eijks *Intermission* 36-37-38 (2003) på tre skjermer. Plasseringen gjør det mulig å se begge verksgruppene samtidig. For de av oss med språk på hjernen, så å si, gir Uthaug's assosiasjonsskapende titler som *Kosmopolitt* (1964) og *Aggressive Form* (1966) gruppen merverdi. Individuelle egenskaper antydes, og gjør at formene oppleves mindre statiske. Van Eijks sirkelmotiv kan minne om celledeling eller en annen biologisk prosess på mikronivå, et urgammelt organisk materiale som bakteppe for de kantede metallfigurene på den lave scenen.

I Trafos største gallerirom Kunsthallen har man begrenset seg til fire av Uthaug's metallskulpturer: Et sinkrelieff henger på en skillevegg ved rommets inngang og tre stålskulpturer er utstilt i rommets hoveddel. Når skulpturene får spillerom og ikke stilles tett i tett som i prosjektrummet, forsvinner det antagelig utilsiktet ufarlige ved dem, som ved maleriserien, og de antar mer bydende former. I Kunsthallen kommer samarbeidet – eller konkurransen – mellom kunstnerskapene og verkene tydeligst fram. Der det andre steder er uklart hva samvisningen skal avstedkomme, framstår det her som et resultat av skarp observasjon og gjennomtenkt presentasjon. Her inne finnes også van Eijks i mer enn én forstand enorme triptykvideo *Tranquil in RGB* (2012-2014). Uthaug's *Solskulptur*, *Circular Form* og *Guard*, (hhv. 1979, 1972 og 1979) blir menneskeskalerte motsatser til van Eijks digre videoproeksjoner. Formfullendte, advarende kreaturer og allment gjenkjennelig feriefootage av en solnedgang oppfattes til sammen som en intensiv og uformildende dødsmetaforikk. Et øye åpent for hvor hurtig sola går ned. *Tranquils* til tider dundrende lydspor inneholder alt fra organiske fuglelyder til droning som kunne vært lånt fra dystopisk science fictionfilm, og bidrar ytterligere til å skape en helhetlig, engasjerende situasjon.

Rommet demonstrerer hvilket potensial som finnes i gjennomtenkt utstillingsdesign. I en utstilling som denne med så mange karismatiske verk, ville det vært spennende å se hvordan en virkelig ambisiøs og monumental montering kunne bidratt til å fremme intensiteten, gjøre opplevelsen mer omsluttende og fysisk, også i de to andre visningsrommene, som har spor av en noe konservativ installering. Slik utstillingen står er ikke den romlige samklagen helt på plass.

Jørleif Uthaug / Tor Jørgen van Eijk, *Versus en*, installasjonsbilde, 2016. Foto: Jens Hamran, Trafo Kunsthall.